AH 512
2026Z21357

Antwoord van staatssecretaris Bertram (Infrastructuur en Waterstaat), mede namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (ontvangen 30 oktober 2026)

1. *Bent u bekend met de uitzending van Argos 'Chemelot: de schoorsteen moet roken' over de uitstoot van schadelijke stoffen door Chemelot en de mogelijke gezondheidsrisico's voor omwonenden?*[1]

   Ja.

2. *Klopt het dat van slechts een beperkt aantal zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) metingen in de leefomgeving beschikbaar zijn en dat deze metingen bovendien maar op één locatie plaatsvinden? Acht u de huidige meetinfrastructuur toereikend om een representatief beeld te krijgen van de werkelijke blootstelling van omwonenden?*

   Het klopt dat er op dit moment een selectie van alle ZZS wordt gemeten in de omgeving van Chemelot. Dit zijn er echter meer dan de drie stoffen die de Argos-uitzending benoemt. Zoals verplicht is voor alle industrie in Nederland, worden de zeer zorgwekkende stoffen waarvan dat verplicht is vanuit de vergunning door de bedrijven zelf gemeten. Op basis van deze metingen rapporteren de bedrijven in hun elektronische milieujaarverslagen over deze uitstoot. Deze verslagen worden door de Omgevingsdienst Zuid Limburg (ODZL) gecontroleerd.

   Op dit moment doet ODZL ook metingen aanvullend op deze wettelijke verplichtingen op de terreingrens van Chemelot en omgeving. Hiervoor heeft ODZL een vooronderzoek uitgevoerd, waarbij met een mobiele meetwagen op verschillende locaties rondom Chemelot de aanwezigheid van 70-tal vluchtige organische stoffen (waaronder ZZS) werd onderzocht. Op basis hiervan zijn de drie ZZS (benzeen, monovinylchloride en butadieen) geselecteerd die structureel gemeten worden en waar structureel over wordt gerapporteerd. Ook is het vaste meetpunt Vouershof-Geleen hier uitgekomen als meetlocatie.

   De andere ongeveer 70 stoffen die in het vooronderzoek meegenomen zijn, worden nog steeds gemeten maar er wordt pas over gerapporteerd als ze structureel hoger dan achtergrondwaarden of detectie-niveau voorkomen.[2]

3. *Hoeveel door Chemelot uitgestoten ZZS worden op dit moment níét structureel gemeten in de leefomgeving? Bent u bereid ervoor te zorgen dat er op meerdere locaties en op een breder pallet aan ZZS wordt gemeten?*

---

[1] Argos, 25 september 2026, 'Chemelot: de Schoorsteen moet roken' (https://argos.vpro.nl/artikelen/chemelot-de-schoorsteen-moet-roken)

[2] Deze rapporten worden op deze plaats openbaar gemaakt: https://www.limburg.nl/onderwerpen/leefomgeving-vth/lucht/

De provincie Limburg heeft zich aangemeld voor de pilot meten onder de Actieagenda Industrie en Omwonenden. In het project dat wij onder deze pilot uit gaan voeren, wordt opnieuw een analyse gedaan van welke ZZS vrij kunnen komen bij Chemelot op basis van de bestaande bedrijfsprocessen. Vervolgens worden verkennende metingen gedaan om te controleren of deze, of andere, ZZS in de omgeving kunnen worden gemeten.

Op basis van deze analyse en verkennende metingen, gaat de ODZL opnieuw bepalen of er ZZS zijn die in de woonkernen moeten worden gemeten, of structureel moeten worden toegevoegd aan het meetpunt in Vouershof-Geleen. Zo wordt er opnieuw gekeken naar de juiste balans tussen kostbare metingen en goed zicht houden op effecten voor mens, dier en milieu. Als vervolg op deze pilot meten wil de provincie Limburg ook nagaan wat de meetresultaten betekenen voor de gezondheid van omwonenden.

4. *Hoe controleren de Inspectie Leefomgeving & Transport (ILT) en Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) of de gerapporteerde uitstoot van Chemelot overeenkomt met de daadwerkelijke uitstoot uit de installaties op het Chemelot-terrein? Ziet u aanleiding om meer direct bij de bron te meten?*

De ILT meet of controleert geen uitstoot van Chemelot omdat zij niet het bevoegd gezag is, dat is de provincie Limburg. De ILT heeft wel een rol binnen het VTH-stelsel bij de vergunningverlening als wettelijk adviseur in het kader van de Omgevingswet. De ILT is ook betrokken bij het pilotproject onder de pilot meten in Limburg.

De ODZL doet continu immissiemetingen, die zijn metingen van de concentratie van stoffen in de omgevingslucht, op het meetpunt Vouershof-Geleen aan de terreingrens van Chemelot. Niet alleen van de drie ZZS waarover gerapporteerd wordt, maar ook van een breed scala aan andere stoffen (zie het antwoord op vraag 2). Dit is een effectieve manier van monitoren omdat er op Chemelot veel emissiepunten zijn, zowel schoorstenen als diffuse emissies, en er risico is op lekverliezen die je met emissiemetingen lastiger kan vastleggen. Met de immissie-metingen monitoren zij al deze verschillende soorten emissies en kan worden bepaald welke emissie-metingen aan bronnen mogelijk nodig zijn.

Naast deze immissiemetingen voert de ODZL ook controlemetingen uit naar luchtemissies bij bedrijven.

5. *Klopt het dat het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) waarschuwt voor een mogelijk verhoogd gezondheidsrisico door de combinatie van verschillende ZZS, ook wanneer deze stoffen afzonderlijk onder de wettelijke normen blijven? Wat betekent deze conclusie volgens u voor de risico's die omwonenden lopen?*

Het RIVM vraagt in de gezondheidsverkenning die het heeft uitgevoerd rondom Chemelot aandacht voor de blootstelling aan verschillende luchtvervuilende stoffen tegelijk (cumulatie) omdat daar nog weinig over bekend is.[3] Zij geven aan dat het mogelijk is dat dit effect heeft op de

[3] https://www.rivm.nl/publicaties/gezondheid-en-leefomgeving-rond-chemelot

gezondheid, ook als de concentraties per stof binnen de daarvoor gestelde normen vallen. Om meer inzicht te krijgen in de stoffen die op Chemelot worden uitgestoten, zijn meer metingen nodig. Deze worden in het pilotproject dat gestart wordt in het kader van de pilot meten uitgevoerd. Het is dus nog niet te zeggen wat dit betekent voor de inschatting van de risico's die omwonenden lopen.

6. *Hoe wordt op dit moment bij vergunningverlening rond Chemelot rekening gehouden met de gecombineerde uitstoot van verschillende ZZS?*

   Ik kan hier geen antwoord op geven, het bevoegd gezag voor Chemelot is de provincie Limburg.

7. *Welke mogelijkheden heeft de provincie Limburg volgens u om uit voorzorg vergunningen aan te scherpen of aanvullende eisen te stellen vanwege mogelijke risico's van de gecombineerde uitstoot van ZZS?*

   Een bedrijf mag er in verband met het rechtszekerheidsbeginsel op vertrouwen dat het zijn activiteiten mag uitvoeren in overeenstemming met zijn vergunning. Voor het aanscherpen van een vergunning worden daarom vergaande eisen gesteld aan de motivering. De mogelijkheden tot wijziging van een omgevingsvergunning milieu zijn opgenomen in de Omgevingswet en de bijbehorende Algemene Maatregel van Bestuur.

   Voorzorg wordt toegepast bij onzekerheid over risico's. Voorzorg houdt onder meer de uitvoering van een risico-evaluatie in, een wetenschappelijke evaluatie van de mogelijke schadelijke gevolgen van een gebeurtenis. Alleen aan de hand van een risico-evaluatie kunnen vergunningen worden aangescherpt of aanvullende eisen worden gesteld.

   Op dit moment wordt een verkenning over een integraal herbeoordelingsmoment vergunningen uitgevoerd onder de Actieagenda Industrie en Omwonenden. Hierin wordt onderzocht hoe de bestaande instrumenten effectiever kunnen worden benut en hoe bestaande informatieverplichtingen mogelijk gekanaliseerd en gebundeld kunnen worden.

   Daarnaast geldt voor ZZS een algemene minimalisatieplicht en moeten bedrijven 5-jaarlijks een Vermijdings- en Reductieplan (VRP) opstellen. Ook de aanpak van ZZS is een belangrijk aanknopingspunt voor het tegengaan van cumulatie.

8. *Welke mogelijkheden heeft het Rijk vanuit zijn stelselverantwoordelijkheid voor de leefomgeving en volksgezondheid om ervoor te zorgen dat bij de vergunningverlening rond Chemelot voldoende rekening wordt gehouden met deze gecombineerde uitstoot? En welke verantwoordelijkheid ziet u hierin voor uzelf?*

- Stelselverantwoordelijkheid houdt hier in: Het Rijk stelt de kaders voor vergunningverlening, legt die vast in de Omgevingswet en biedt ondersteuning bij het oplossen van provinciegrenzen overschrijdende knelpunten en problemen. De provincie Limburg is binnen de kaders bevoegd gezag voor de (onderbouwing

van de) vergunningverlening voor Chemelot. De Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL) is namens de provincie gemandateerd voor de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving bij Chemelot.

- Onder het Impulsprogramma Chemische Stoffen wordt samen met onder andere bevoegde gezagen en het RIVM bekeken hoe cumulatie van ZZS beter meegewogen kan worden in de context van de Omgevingswet.

9. Hoe beoordeelt u de verschillende opvattingen van het RIVM en de provincie Limburg over de betekenis van de mogelijke risico's van gecombineerde blootstelling? Deelt u de opvatting dat juist meer metingen nodig zijn om duidelijkheid te krijgen over de daadwerkelijke risico's voor omwonenden?

De provincie Limburg, het RIVM en ik zitten hier op één lijn. Om meer informatie te krijgen over cumulatie bij Chemelot, zijn meer metingen nodig. Vandaar dat de provincie Limburg en het Ministerie van IenW, met ondersteuning van het RIVM een project gestart zijn onder de pilot meten van de Actieagenda Industrie en Omwonenden.

10. Hoe wordt bij besluitvorming over Chemelot de economische betekenis van het industriecomplex afgewogen tegen de bescherming van milieu en de gezondheid van omwonenden? Hoe wordt daarbij geborgd dat economische belangen niet ten koste gaan van de gezondheid van omwonenden?

De bevoegdheden rond Chemelot zijn verdeeld, maar liggen met name lokaal. De provincie Limburg is het bevoegd gezag voor de omgevingsvergunningen waarvoor zij wettelijk is aangewezen. Bij vergunningverlening is het wettelijke toetsingskader leidend. Daar zitten eisen in waar de Omgevingsdienst op toeziet en indien nodig handhaaft. Bij het ontwikkelen van beleid kan een ruimere belangenafweging plaatsvinden tussen enerzijds de gezondheidsbelangen van de omwonenden en anderzijds het economische en maatschappelijke belang dat gediend wordt met de desbetreffende activiteit.

Daarnaast heeft Chemelot een clusterplan opgesteld voor de verbetering van het concurrentievermogen, verduurzaming en weerbaarheid van de bedrijven op Chemelot[4]. In dit clusterplan wordt ook aandacht besteed aan milieu en leefomgeving en het bevat verschillende projecten die emissies naar het milieu verminderen. Hierbij kan uitvoering van de projecten ertoe leiden dat de impact op het milieu en leefomgeving vermindert. Chemelot, de provincie en het Rijk werken het clusterplan op dit moment verder uit.

11. Kunt u verklaren waarom rond bijvoorbeeld Tata Steel uitgebreid gezondheidsonderzoek plaatsvindt, terwijl het RIVM ook rond Chemelot constateert dat belangrijke kennis ontbreekt en aanvullend onderzoek en metingen adviseert?

[4] Kamerstuk 29826-314, nr. 314

Er is rondom Chemelot ook in opdracht van mij een onderzoek uitgevoerd.[5] Deze verkenning van het RIVM bevat niet enkel de conclusie dat er meer onderzoek nodig is, zoals de uitzending van Argos suggereert.
Het RIVM concludeert in de verkenning ook dat er rondom Chemelot geen normen op het gebied van fijnstof en stikstofdioxiden worden overschreden. Ook geven zij aan dat de beperkte vrij beschikbare gegevens over gezondheid en ziekten in wijken rond Chemelot nu niet tonen dat ziekten structureel vaker voorkomen. Deze gegevens kunnen dit echter ook niet uitsluiten. Hiervoor is inderdaad meer onderzoek nodig, waarbij ook variabelen als sociaaleconomische positie worden meegewogen.

Er komen inderdaad ook aandachtspunten uit de verkenning van het RIVM, zoals het meer meten van zeer zorgwekkende stoffen met aandacht voor cumulatie en aandacht voor hinder door geluid. Deze worden ook door de provincie Limburg pro-actief opgepakt, onder andere door mee te doen aan de pilots onder de Actieagenda.

Het is dus niet zo dat er rondom Chemelot geen aanvullend onderzoek en aanvullende metingen worden gedaan en hier geen maatregelen worden genomen.

12. *Hoe zorgt u ervoor dat de gezondheid van omwonenden van grote industriële complexen in alle regio's van Nederland voldoende aandacht krijgt en dat Limburg hierin niet achterblijft?*

Het beleid gericht op het verbeteren van de leefomgeving rond industrie is gericht op alle regio's waarin industrie voorkomt. Onder de Actieagenda Industrie en Omwonenden specifiek is er in de projecten gekozen voor een sterke regionale spreiding. Zo wordt ook benadrukt dat elke regio telt. In de pilot meten onder de Actieagenda worden industriële complexen in Limburg, Zeeland en Nijmegen bekeken. Ook bij de pilot GGD-advies zet ik in op een goede spreiding. Ook is het Rijk, waaronder IenW, betrokken bij de clustermaatwerkaanpak van de vijf grote industriële clusters in Nederland, waarbij ook aandacht wordt besteed aan verbetering van leefomgeving. Chemelot heeft in dit kader een clusterplan aangeleverd. Wanneer het gaat om gezondheid van omwonenden van industrie ben ik dus betrokken bij projecten door het hele land.

Daarnaast neemt de Provincie Limburg ook zelf initiatief. Er worden immissiemetingen uitgevoerd die verder gaan dan wat wettelijk verplicht is. Deze metingen leveren aanvullende informatie op over de kwaliteit van de leefomgeving en kunnen worden betrokken bij de beoordeling van de mogelijke gevolgen voor omwonenden.

13. *Bent u bereid om samen met de provincie Limburg, het RIVM en de RUD Zuid-Limburg tot een plan van aanpak te komen voor aanvullende metingen en vervolgonderzoek rond Chemelot, en dit plan per Kamerbrief aan de Kamer te sturen? Zo nee, waarom niet?*

---

5 https://www.rivm.nl/publicaties/gezondheid-en-leefomgeving-rond-chemelot

Het plan van aanpak van het pilotproject onder de pilot meten rondom Chemelot wordt op dit moment opgesteld. In de voortgangsbrief over de Actieagenda Industrie en Omwonenden informeer ik de Kamer over de voortgang op de gehele Actieagenda, waaronder dit pilotproject.